

УДК 32.001

В Ніконенко, канд. філ. наук, проф., О. Потіха, канд. істор. наук
Тернопільський національний технічний університет ім. І.Пулюя, Україна

МІСЦЕ І РОЛЬ ПАРТІЙ В ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ

V. Nikonenko, PhD., Prof., O. Potiha, PhD., Prof.

LOCATION AND THE ROLE OF PARTIES IN THE POLITICAL SYSTEM

Закономірним наслідком зростаючої диференціації суспільства і поглиблення соціальних протиріч, залучення до політичної діяльності широких мас людей стало зростання ролі партій як важливих суб'єктів політики. Саме в партіях, як показує історичний досвід, відбувається згуртування однодумців, що зорієнтовані на певні ідеї і цінності, виробляються організаційні принципи і відбувається вибір форм і методів боротьби за реалізацію інтересів тих чи інших соціальних груп. В сучасних умовах політичні партії розрізняються одна від одної такими ознаками: класовою суттю, цілями та ідеологією, соціальною базою, структурою, методами діяльності та місцем і роллю в політичній системі.

Тривалий час політична система як в нашій країні, так і в інших країнах так званого “реального соціалізму” була однопартійною, що в значній мірі зумовило деформації в різних сферах суспільного життя. Звичайно, сама по собі багатопартійність ще не є гарантом демократії. Нині в світі є немало країн з багатопартійними системами, але політичні режими в них все рівно залишаються диктаторськими. І все ж, як свідчить досвід, саме однопартійність створює найбільш сприятливі умови для беззаконня і деградації суспільства.

В умовах реальної багатопартійності жодна партія не може розраховувати на статус постійно правлячої сили, оскільки такою партія може стати тільки в результаті народної підтримки на виборах в умовах чесної і відкритої конкуренції з іншими партіями. При необхідності партії можуть об'єднуватися в коаліції з метою формування уряду та вирішення тих чи інших проблем. Причому в блоки або коаліції можуть також об'єднуватись і ті партії, що перебувають в опозиції.

Боротьба політичних партій за владу є органічною їх властивістю, оскільки саме влада створює можливість реалізувати їм їх програмні цілі. Саме тому будь-яка партія не може не прагнути прийти до політичної влади. Нормальним є і те, що, прагнучи прийти до влади, політичні партії вступають між собою в боротьбу. Саме тому основною функцією політичних партій є вироблення стратегії і тактики їх діяльності по завоюванню і здійсненню влади. Важливою є також ідеологічна функція, яка покликана формувати в суспільстві відповідну громадську думку і відповідати основним постулатам партійної доктрини. Не менш важливою є програмна функція, яка повинна передбачати як конкретні заходи у розв'язання назрілих проблем суспільства, так і обґрунтовані проекти розвитку суспільства на перспективу. Кадрова функція передбачає формування і відбір еліт та лідерів для різних ланок державних органів і громадських інституцій, що мають істотне соціальне значення. Функція соціалізації повинна забезпечувати вироблення у громадян вмінь та навичок участі в політичному житті, постійно інформувати населення про різні аспекти життя суспільства та залучати його до активної участі у виборчих кампаніях як до органів місцевого самоврядування, так і до органів державної влади. В умовах демократії політичні партії виконують також комунікативну функцію, виступаючи з'єднуючою ланкою між державою і громадянським суспільством.